

THÁI THUỘNG CẢM ỨNG THIÊN

Tập 41

Chủ giảng: Lão pháp sư Tịnh Không

Địa điểm: Tịnh tông Học hội Singapore

Thời gian: 28/06/1999

Viết dịch: Ban biên dịch Pháp Âm Tuyên Lư

Chư vị đồng học, chào mọi người. Hôm qua giảng đến hai chữ “trung hiếu”. Hai chữ này bất luận là ở trong văn hóa vốn có của Trung Quốc, hoặc là ở trong Phật pháp Đại thừa đều thuộc về học vấn của tâm tánh. Hai chữ này ở trong Lục thư đều thuộc về hội ý, cũng tức là nói, để chúng ta nhìn thấy cái phù hiệu này liền thể hội được ý nghĩa biểu thị của nó. “Tâm”, ý nghĩa này rất khó thể hội, rất khó hiểu được. Mọi người đã xem qua trong kinh Lăng Nghiêm, vừa mở đầu kinh Lăng Nghiêm, Thế Tôn liền hỏi A-nan tâm ở đâu? Không hề nói là chân tâm hay là vọng tâm. A-nan thông minh hơn chúng ta, đã nói ra được bảy chỗ, thế nhưng đều bị Thế Tôn phủ định. Đoạn văn này rất dài, cổ nhân phân đoạn đặt thành “*thất xứ trung tâm*” (bảy chỗ gạn hỏi về tâm), cũng có người phân nó thành “*thất phiên phá xứ*” (bảy phen phá chỗ sai lầm), đều có đạo lý của nó. Không những không tìm thấy tâm, thậm chí cũng không có cách gì nghĩ tưởng ra tâm, cho nên trong kinh Phật thường dùng tám chữ để hình dung nó là: “*Không thể nghĩ bàn, bất dấu tâm hành*”, tám chữ này có thể nói được gần giống một chút.

Tâm mà nhà Nho, nhà Phật nói, đều là nói về chân tâm, đều là nói về bản tánh. Chân tâm bản tánh ở khắp mọi nơi, trong Phật pháp nói tâm bao thái hư, Lăng Nghiêm đặc biệt nói được thấu triệt, hết thảy chúng sanh trong hư không pháp giới đều là duy tâm sở hiện. Cho nên tâm là chủ thể hiện, hết thảy chúng sanh trong hư không pháp giới là những gì hiện ra của tâm. Giống như chúng ta nằm mộng vậy, mỗi người chúng ta đều có kinh nghiệm nằm mộng, ở trong mộng có hư không, có pháp giới, có tất cả chúng sanh, từ đâu mà có vậy? Người hiện nay nói là từ trong tâm ý thức biến hiện ra cảnh mộng này. Không sai, tâm ý thức là vọng tâm, trong Phật pháp nói về tâm thức biến hiện ra cảnh mộng, còn chúng ta gọi là hoàn cảnh hiện thực, hư không pháp giới muôn trùng chúng sanh hiện thực, có mấy người biết được vật là do chân tâm bản tánh chúng ta biến hiện ra, việc này không ai biết được. Tâm không có tướng, nhưng tâm có thể hiện tướng, khi tâm khởi tác dụng thì có thể đem cảnh tượng này biến hóa tự nhiên, cho nên nói là duy thức sở biến, thập pháp giới y chánh trang nghiêm. Thức là gì? Thức

là ý niệm, ý niệm là tác dụng của tâm, tâm khởi tác dụng thì gọi là niệm, chữ “niệm” này cũng là chữ hội ý. Trong văn tự Trung Quốc, “niệm” (念) gồm chữ “kim” (今) và “tâm” (心), có nghĩa là “tâm hiện tại” của bạn, tâm của bạn hiện tại đang động. Cho nên Phật nói “hết thấy pháp từ tâm tướng sanh”, tâm tướng chính là niệm, chính là ý niệm.

Khi tâm khởi tác dụng, làm thế nào đem tác dụng này dùng được thuần chánh? Thánh nhân thể xuất thể gian dụng tâm là thuần chánh, Phật Bồ-tát dụng tâm là thuần chánh, thuần chánh chính là trung. Trong chữ tâm này nếu như không thêm bất kỳ phù hiệu nào thì biểu thị đó là tâm, thêm vào phù hiệu chính là biểu thị tác dụng của nó. Trung là chánh dụng, một chút lỗi lầm cũng không có, một chút sai lầm cũng không có, đây gọi là trung, chúng ta phải biết ý nghĩa này sâu rộng vô hạn. Trong sách Đại Học của nhà Nho dạy người “thành ý, chánh tâm”. “Thành ý” là thể của tâm, “chánh tâm” chính là tác dụng của tâm, phải dùng cho chánh, chánh chính là trung. Thế nhưng phàm phu chúng ta hiện nay đâu có biết được tâm! Thiền tông nói được rất hay: “Nếu người biết được tâm, đại địa không tác đất”, chư Phật Như Lai dạy người không có gì khác, chính là dạy người biết được tâm mà thôi, biết được tâm thì bạn liền thành Phật. Do đây có thể biết, ngoài chư Phật Bồ-tát ra thì không có ai biết được tâm, Thanh văn, Duyên giác chưa minh tâm kiến tánh; hay nói cách khác, vẫn chưa biết được tâm, hướng hồ từ cấp độ đó trở xuống.

Tâm khởi tác dụng chính là tư tưởng, chính là kiến giải. Những tư tưởng, kiến giải này sai rồi! Sai ở chỗ nào vậy? Nhà Phật nói có vô minh đã làm chướng ngại, phiền não làm xáo trộn. Phật nói như vậy, nhà Nho cũng nói như vậy, cho nên Nho, Phật bàn về tu hành đều là đoạn phiền não trước, rồi sau đó khai mở trí tuệ, trí tuệ đã khai mở thì bạn liền biết được tâm. Cương mục của nhà Nho dạy người cũng là cách nói như vậy: “Cách vật, trí tri”, cách vật này quan trọng biết bao! Ngày nay, chúng ta công phu tu học không đắc lực chính là vì không có bắt tay làm từ chỗ này, không thật làm. Vật là gì? Vật là dục vọng, vật dục. Hết thấy chúng sanh đối với vật dục tham luyến, chấp trước sâu nặng, quả báo của họ là đời đời kiếp kiếp tạo tác luân hồi, tạo tác ba đường ác. Cho nên, bạn tu hành nếu muốn thành tựu, bạn cần phải đem ngũ dục lục trần xả cho thật sạch sẽ thì bạn mới được cứu. Không những pháp thế gian không thể tham, mà Phật pháp cũng không thể tham, trong kinh Kim Cang nói được rất hay: “Pháp còn phải xả, huống hồ chẳng phải pháp.”

Chúng ta nghĩ thử vì sao mình không thể thành tựu? Vì sao vẫn tạo nghiệp địa ngục? Người học Phật tạo nghiệp địa ngục nhiều, tôi đã thấy quá nhiều, quá nhiều rồi. Hiện tại tạo nghiệp địa ngục, tương lai nhất định bị quả báo địa ngục, không biết được quả báo đáng sợ nên họ mới dám tạo nghiệp. Khởi tâm động niệm tự tư tự lợi, khởi tâm động niệm lừa gạt chúng sanh, lừa gạt Phật Bồ-tát, lừa mình dối người. Tâm họ dùng là tâm gì? Tâm như vậy làm sao có thể thành tựu? Dùng tâm như vậy làm một chút việc tốt thì cũng có một chút quả báo, quả báo ở đâu vậy? Hưởng thụ ở trong tam đồ lục đạo. Nếu như ngũ giới, thập thiện không đầy đủ, nói lời thật lòng, người tu đầy đủ ngũ giới, thập thiện không nhiều. Thứ nhất là không thành thật, trong ngũ giới có không nói dối, trong thập thiện cũng có không nói dối, không nói thô ác, không nói ly gián, không nói thêu dệt. Chúng ta tự mình nghĩ thử chúng ta có phạm hay không? Nếu như phạm rồi, trong kinh Địa Tạng nói rất hay: “Địa ngục kéo lưới”, bạn có thể trốn được không? Chưa cần nói bạn có hành vi này, mà khởi một ý niệm là đã tạo nghiệp rồi. Chúng ta ở phần trước đã đọc được không ít, khởi tâm động niệm đều đang tạo nghiệp, bản thân nếu còn muốn có được quả báo tốt thì đâu có sự việc này.

Năm xưa, khi tôi diễn giảng ở Houston gặp được lão cư sĩ Thái, con trai của lão cư sĩ Thái Niệm Sinh, chúng tôi cùng nhau ăn cơm, bàn đến chỗ tu học không thể thành tựu. Ông nói một câu rất hay, người công phu không thể thành tựu, nguyên nhân chính là không biết xấu hổ. Tôi nghe xong câu nói này thì có cảm tưởng rất sâu, thật vậy, không biết xấu hổ. Nhà Nho nói: “Biết xấu hổ là gần với dũng”, dũng là tinh tấn, không giải đãi. Vì sao không thể tinh tấn? Vì không biết xấu hổ. Chúng tôi hôm đó nói chuyện, nói xong cũng rút ra một kết luận cụ thể, hy vọng chúng ta hãy thúc đẩy cuộc vận động biết xấu hổ, chúng ta lập ra một học xã biết xấu hổ, có ý nghĩ như vậy. Người biết xấu hổ chính là nền tảng của thánh hiền thể xuất thế gian, Bồ-tát biết xấu hổ cho nên họ có thể thành Phật; Thanh văn, Duyên giác biết xấu hổ cho nên họ có thể tinh tấn. Sao gọi là biết xấu hổ? Không bằng người là xấu hổ. Phải lấy ai làm tiêu chuẩn? Lấy Phật Bồ-tát làm tiêu chuẩn. Chúng ta mọi thứ đều không bằng Phật Bồ-tát chính là điều xấu hổ lớn của chúng ta. Học tập theo Phật Bồ-tát. Phật Bồ-tát thân tâm thanh tịnh, hết thấy các pháp thể xuất thế gian đều buông được sạch sẽ. Họ có thể làm được, vì sao chúng ta không làm được? Vì sao chúng ta vẫn muốn tham đắm, vẫn muốn liêu mạng truy cầu, sai rồi!

Phật pháp nói về dụng tâm đều khuyên người phát tâm Bồ-đề, trong tâm Bồ-đề nói về trực tâm, nói về tâm chí thành, đó là hiếu. Chân thành đến cực điểm,

đây là chân tâm, là bản tánh, là thể của tâm Bồ-đề. Tâm tánh khởi tác dụng, có cái đối với bản thân, có cái đối với người khác; đối với bản thân là thâm tâm, thâm tâm là tâm tự lợi; đối với người khác là tâm đại bi, tâm đại từ bi, đây là lợi tha. Cho nên thâm tâm và tâm đại bi đều là ý nghĩa của “trung”, tâm của bạn khởi tác dụng chính xác này là thuần chánh không tà. Cái gì gọi là thâm tâm? Cổ đức giải thích là “hiếu đức, hiếu thiện”, cách nói này rất hay, tâm ưa đức mến thiện. Thế nào gọi là đức? Phần trước đã giảng qua, giữ tâm là đức. Giữ tâm gì vậy? Chúng tôi đem giáo huấn của thánh hiền thể xuất thế gian quy nạp thành mười chữ: “Chân thành, thanh tịnh, bình đẳng, chánh giác, từ bi”, trong tâm thường giữ mười chữ này chính là thâm tâm, đây là tự thọ dụng. Quý vị quả thực có thể thường giữ mười chữ này thì tự nhiên khỏe mạnh trường thọ, tâm trạng vui vẻ, cái mà người thế gian gọi là hạnh phúc mỹ mãn liền biểu hiện ra; lo âu của bạn, phiền não của bạn, tội nghiệp của bạn liền có thể tiêu trừ. Nếu như trái ngược với mười chữ này là bạn tạo nghiệp, bạn không thể rời khỏi phiền não, không thể rời khỏi lo âu, không thể rời khỏi nghiệp ác.

Tâm giữ được mười chữ này chính là có đức, trong phần văn phía trước có nói đến “tích đức”; mỗi niệm không quên mười chữ này là tích đức. Còn lũy công, tâm đại bi lợi tha là “lũy công”. Bạn quả thực tích đức, đức biểu hiện ở đâu vậy? Đức là biểu hiện ở trên hình tướng của bạn, cổ nhân gọi là: “*Bên trong chân thành sẽ biểu hiện ra bên ngoài.*” Tướng mạo của bạn, thái độ của bạn đã đem mười chữ này hoàn toàn biểu hiện ra ngay trên vẻ mặt của bạn. Phật pháp nói: “*Cửa ngõ sáu căn, phóng quang động địa*”, “phóng quang” là sao? Mười chữ này là phóng quang; “động địa” là làm cảm động người khác. Tướng mạo của bạn, lời nói cử chỉ của bạn rất tự nhiên biểu hiện ra “nhìn thấu, buông xuống, tự tại, tùy duyên”, tám chữ này chính là “phóng quang động địa”. Lại thêm vào “niệm Phật”, thế thì càng không thể nghĩ bàn, vậy mới đạt đến cứu cánh viên mãn. Mười câu này, tôi nghĩ mỗi đồng tu chúng ta đều nhớ rất rõ ràng, đều có thể nói ra được, thế nhưng không để nó ở trong tâm, không để nó ở trong hành vi, bởi vậy công phu của chúng ta vẫn không đắc lực như xưa, vẫn tạo nghiệp lực đạo như xưa. Nói nghiệp lực đạo vẫn còn dễ nghe, trên thực tế là tạo nghiệp tam đồ, vậy thì làm sao được?

Việc chúng ta học Phật trong những năm gần đây, hôm kia đại sứ Trần đã hỏi tôi đề mục hiện nay của chúng ta là gì? Tôi liền nói với ông, chúng ta có tổng đề mục, gồm tám chữ: “Học vi nhân sư, hành vi thế phạm”, mục đích của chúng ta là “tri ân báo ân”, phải thực tiễn tri ân báo ân. Người học Phật chúng ta, “tri ân

báo ân” là để ở ngoài cửa miệng, mỗi ngày niệm “trên đền bốn ân nặng, dưới cứu khổ ba đường”, thế nào gọi là bốn ân nặng thì không biết. Cha mẹ đối với chúng ta có ân gì, thầy cô đối với chúng ta có ân gì, quốc gia, xã hội đối với chúng ta có ân gì, tất cả chúng sanh đối với chúng ta có ân gì, có được mấy người biết? Không biết chính là xấu hổ, biết mà không thể làm được cũng là xấu hổ. Phải chân thật hiểu rõ nó, Phật pháp dạy học có “tín giải hành chứng”, vì sao bạn không làm được? Vì bạn giải chưa đủ thấu triệt. Nếu như bạn lý giải thấu triệt rồi thì bạn nhất định sẽ làm, không cần người khác động viên, không cần người khác ép buộc, mà tự động tự phát đi làm. Giải chưa đủ sâu, chưa đủ triệt để, vì sao lại có hiện tượng này? Vẫn là một câu nói xưa, không ham học, không chịu học, vậy thì không còn cách gì nữa. Ai có thể học được vậy? Người ham học sẽ học được.

Có thể nói năm xưa tôi ở Đài Trung, khi thân cận thầy Lý, lúc đó tôi còn tại gia, chưa có xuất gia, tôi theo thầy một năm ba tháng, sau đó đến Đài Bắc xuất gia. Thầy Lý lúc đó đã sống ở Đài Trung được mười năm, học trò mười mấy vạn người, thầy đã nói một câu rất cảm khái, thầy nói: “Nhiều người trong số các bạn đã theo tôi mười mấy năm mà chưa học được gì, còn người học được thì đã đi rồi.” Đồng học Đài Trung chạy đến Đài Bắc để tìm tôi, họ nói thầy nói anh đã học được từ thầy, anh học được cái gì vậy? Tôi nói, thầy không hề đặc biệt dạy riêng tôi, khi lên lớp chẳng phải mọi người các anh đều cùng học hay sao? Đây là lời chân thật, xưa nay thầy không có đặc biệt dạy riêng tôi. Vì sao tôi học được mà các anh không thể học được? Tôi có tâm, các anh không có tâm, tôi muốn học, chịu học, các anh tuy mỗi ngày ngồi ở đó, nghe nhiều hơn tôi, có cơ hội nhiều hơn tôi, các anh là gió thổi qua tai. Các anh nghe xong nhưng không để ở trong tâm, cho nên không chịu học, hằng ngày ở bên cạnh thầy, ở cả đời nhưng vẫn là tạo tam đồ địa ngục, tạo nghiệp báo, đó chân thật là đáng tiếc. Hôm nay, tôi nhìn thấy hai chữ “trung hiếu” thì cảm xúc của tôi thật vô cùng sâu sắc. Chú giải của đoạn văn này cũng nhiều, hơn 30 trang, hy vọng quý vị xem thật kỹ, xem xong quý vị lại nghe tôi giảng giải thêm. Quả thực chịu học, ưa thích học, hết lòng học tập thì bạn nhất định được thọ dụng, thọ dụng này không chỉ một đời, mà nhất định vãng sanh bất thoái thành Phật.

Tốt rồi, hôm nay thời gian đã hết, chúng ta giảng đến chỗ này.